

'Nieuw kabinet! Zoek meerderheden bij het middenveld'

Door: Redactie WvF

22-02-2026

Politiek en Overheid *Opinie*

Vandaag treedt het nieuwe kabinet Jetten aan, een minderheidskabinet. NRC vroeg denkers en doeners wat zij het kabinet-Jetten willen meegeven. Een van hen is Theo Schuyt, 'founding father' van de filantropische studies in Nederland. Hier volgt zijn advies.

Het nieuwe kabinet gaat voor een nieuwe politieke cultuur. Niet langer een politiek Haagse steekspel, maar samenwerking in landsbelang. Noodzakelijk gezien de geopolitieke dreigingen. De eerste reacties op het coalitieakkoord zijn niet hoopgevend. Zelfs coalitiepartner VVD gebruikt het akkoord om te laten zien hoe de eigen VVD-kiezers begunstigd zijn. Hoe dit politiseren te voorkomen?

Want Den Haag, de politiek, heeft zich probleemeigenaar van alles gemaakt. Of het goed gaat in het onderwijs, in de zorg of in de sociale zekerheid hangt af van de vraag wat er op de begroting staat. Daar strijden de partijen om. Zij bedienen hun achterbannen. Dit soms met een handjevol zetels. De maatschappij is, anders gezegd, verpolitiekt.

Mar is Nederland niet meer dan Den Haag? Is Nederland niet een sociaal dicht georganiseerd land? Tot ver in de vorige eeuw was dit maatschappelijk middenveld betrokken bij de organisatie en deels ook de financiering van voorzieningen. Bij de uitbouw van de verzorgingsstaat werden deze voorzieningen afhankelijk gemaakt van politieke besluitvorming onder het motto 'wie betaalt, bepaalt'. De huidige eenzijdige verpolitiekte cultuur is daar een uitvloeisel van.

Dat middenveld bestaat nog steeds. Steker nog, het is springlevend. In alle sectoren zijn overlegplatforms, belangenorganisaties, werkgevers-, werknemers- en maatschappelijke organisaties actief. Nergens ter wereld zijn er zoveel stichtingen en verenigingen per hoofd van de bevolking. Hier ligt een mogelijkheid om te komen tot een nieuwe politieke cultuur.

Politieke partijen vertegenwoordigen elk maar een fractie van de mensen in de zorg, in het onderwijs of in het bedrijfsleven. Het kabinet kan ook bij dit middenveld meerderheden zoeken door daar afspraken te maken om zo in de Kamers politieke meerderheden te krijgen. Oftewel: de politiek deels te vermaatschappelijken. Zo kan een nieuwe politieke cultuur een kans krijgen.

Theo Schuyt is hoogleraar filantropie aan de Vrije Universiteit in Amsterdam.

Abonneer je op ons gratis Journaal:

E-mail adres

Schrijf je in